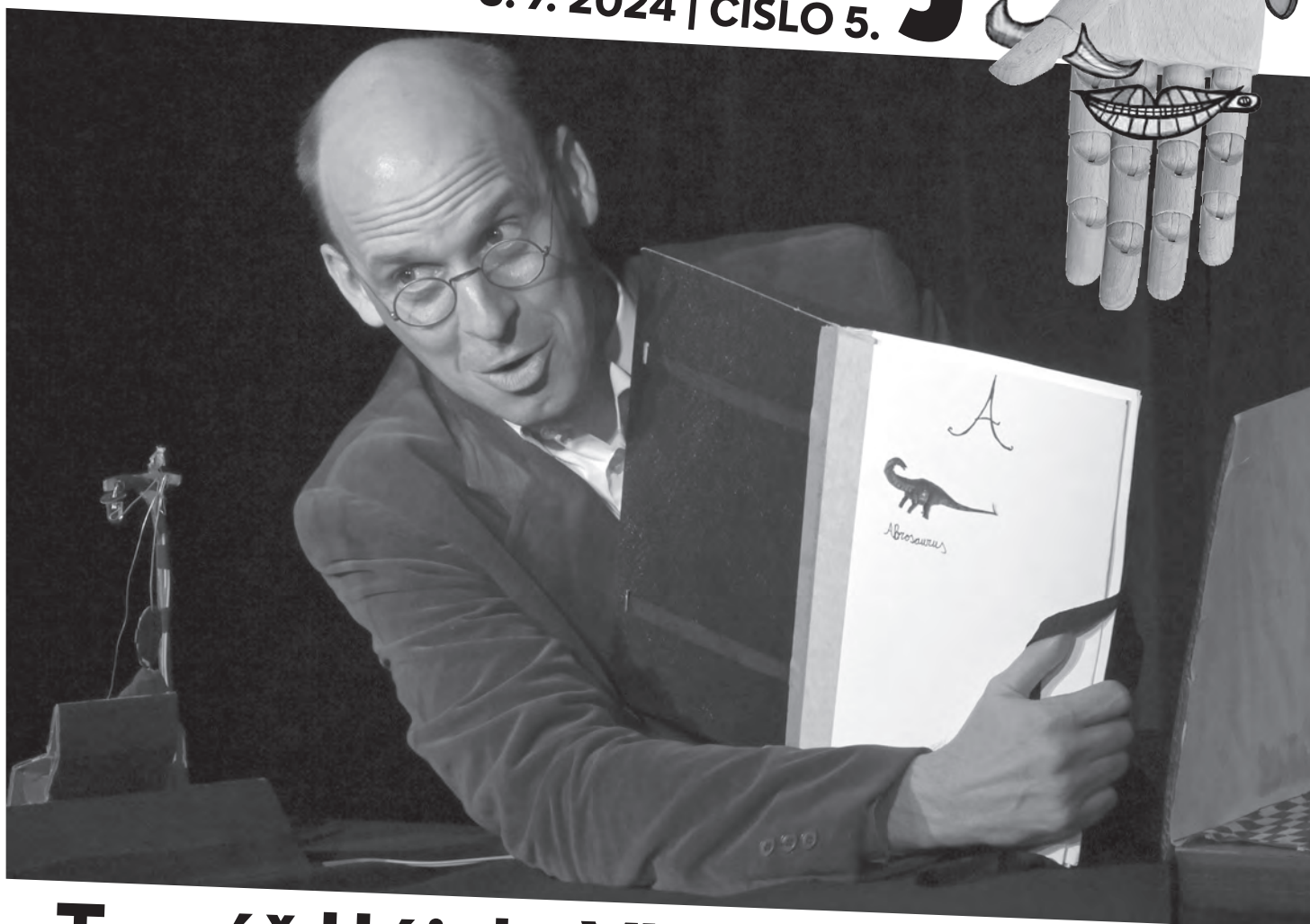

Zpravodaj

LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM – 73. ROČNÍK

3. 7. 2024 | ČÍSLO 5.

Tomáš Hájek: Vlastně bych chtěl hrát s někým dalším

Když jsem se sám přihlásil o rozhovor s Tomášem Hájkem, chrudimskou jistotou a stálíci, používal jsem pro něho v redakci krycí jméno „meotarový mág“. Pak se ukázalo, že přijel na letošní Chrudim bez meotaru. Téma rozhovoru tím bylo jasně dáno. Jinak jen dodám, že dělat rozhovory s panem Hájkem je za odměnu – žádná vata, žádné vycpávky, do počítače se to dá přepisovat skorem jedna k jedné.

Pane Hájku, pokolikáté jste na Chrudimi?

Zhruba popatnácté a hraju... posedmé? Poosmé?

Je Ztracený svět vaším definitivním zúčtováním s meotarem?

Definitivním ne. Meotar se ještě bude hodit, ať pro divadlo, které hraju jen se svými dětmi, nebo pro to, které hraju jen pro naše ponikelské údolí. Ale inscenace, které bych nazval výjezdními, budu už dělat bez meotaru.

Čím to?

Je to výzva. Už jsem cítil, že jsem s meotarem příliš spojovaný a i dobří přátelé mě ponoukali, že mám zkusit něco jiného. A taky bych nechtěl být svázán tolika dráty, tolika permanentně

se rozpadajícími papírovými hrdiny – zkrátka sním o divadle, které se vejde do jedné bedýnky. Což se tedy se *Ztraceným světem* úplně nepovedlo, ten naráží i na hranice mého kombíku.

Říkáte – divadlo s dětmi – divadlo jen pro Poniklou – divadlo výjezdní. Takže tkáte na třech divadelních stavech najednou?

Ale na všech třech tkám jenom zřídka. Ale ano, jsou hry, je jich čtyři nebo pět, které spadají do takzvané Ponikelské epopeje, hrály se jen v Poniklé a nikdy neopustily a neopustí údolí naší visky, protože jsou příliš lokálně specifické a jinde by nepochodily. I když do tohoto balíku náleží i *Nelkej, Čechie!*, která se nakonec do světa odhodlala – byla tu k vidění vloni – ale trvalo jí to mnoho let. A co se týče zapojení mých dětí do vlastní tvorby, ano, zkouším to a je to taky cesta, po které bych chtěl do budoucna jít.

Jste pořád v Poniklé starostou?

Ano, už dost přesluhujícím. Čtrnáctým rokem. Víím, že největší umění je skoncovat s věcmi včas – ostatně jako s tím meotarem – ale zatím to nechávám otevřené. Na lásku musí být dva, tak uvidíme, zda to dřív přestane bavit voličstvo, nebo mě.

A když odklon od meotaru, nezvažujete i přestat být sólistou a pustit k sobě na jeviště ještě někoho?

Ale já jsem docela společenský a spolkový tvor a působím i v souborech, kde hrajeme společně. Už od jilemnického gymnázia držíme takový spolek jménem Montalban, který se věnoval celkem neotřelé dramaturgii, řekněme divadlu malých forem či divadlu poezie. Ten mě vlastně na gymnáziu přivedl k divadlu – zde musím zmínit se všemi patřičnými vavříny jméno pana profesora Aubrise. Montalban má sice momentálně lehkou krizi, ale věřím, že ji překonáme. A pak jsem samozřejmě členem našeho ponikelského divadelního souboru, i když momentálně dost spícího, protože než se nazkouší taková pořádná vesnická činohra, to chce dost času, momentálně určitě více, než tomu mohu dát. Ale já se i na opravdová činoherní ponikelská divadelní prkna vrátím! Že se to ujalo právě s loutkami a meotarem, to není něco, co bych sám považoval za optimum. Já bych vlastně chtěl s někým hrát nebo se i nechat někým režirovat. To divadlo, kdy jsem na všechno sám, od výroby loutek přes dramaturgii a režii až po herectví – a taky veškerou jevištní techniku – mi sice dává velkou svobodu věnovat se mu kdykoli, když můžu a chci, ale chybí mi určitě to společné sdílení úspěchů a proher, které znám z jiných souborů. Třeba to, že si všechno vyrábím sám, je dáno i tím, že mé kusy vznikají úplně na poslední chvíli, kdy už není čas se na někoho obrátit s prosbou o pomoc. Já všechno začínám dělat, až je jasné datum premiéry. Pak to zoufale za horečných bezesných nocí mastím ve své pracovničce, z jedné vody načisto. U mě nefunguje dlouhé promýšlení, mě věci napadají až na poslední chvíli. Taky řekněme prvních pět repríz se vzájemně hodně liší a až zhruba tady na Chrudimi se to začíná usazovat.

Kolik z těch „meotarových“ inscenací stále držíte na repertoáru?

Z těch, které byly k vidění na Chrudimi, všechny. Výhodou je i to, že aktuálně je všechny hraju na tomtéž meotaru. Tedy kromě *Morfia*, to už nehraju, to byla pro mě velká drsňárna, hrál jsem to jen zhruba desetkrát. Nejvíce repríz má z mých věcí určitě *Faust*, kolem šedesátky. Taky proto, že jsem ho začal hrát ještě dřív, než jsme měli děti, pak šly mé možnosti jezdit poněkud do útlumu. Ostatní věci jsem hrál dvacetkrát až třicetkrát. Ale řadu jich zahraju za rok třeba jen jednou nebo dvakrát. Vždycky je pěkné zahrát čtyři představení na Chrudimi, to statistika hned poskočí. Ale běžně hraju tak jednou za měsíc nebo ani to ne.

Jak vypadá zkouška někoho, kdo je sám sobě hercem i režisérem?

Regulérní zkouška u mě musí být poloveřejná. Já buď zkouším teoreticky nebo hraju alespoň pro pár pozvaných kamarádů. Předtím si to samozřejmě přehraju mnohokrát, ale jenom v hlavě, před spaním si to vždycky přeříkám. Samozřejmě se o premiéře občas divím, jak jsem si to teoreticky nazkoušel jinak, než to pak funguje prakticky. Ale abych si to postavil a zahrál od začátku do konce a byl přitom v místnosti úplně sám, to nedokážu, to nezvládnou, to je to neštěstí a smutek jednočlenného souboru.

Třeba na poslední zahříváčku před Chrudimi v Poniklé, kde jsem si potřeboval některé věci ověřit, jsem pozval úzký okruh známých a nakonec přišlo šest diváků. Ale to nevadí – to je zase radost jednočlenného souboru, že málokdy hrajete přesilovku.

Když jsem slyšel *Ztracený svět*, začal jsem se hned těšit na pravěké ještěry a asi jsem nebyl sám. Že neukážete publiku jediného dinosaura, to byl koncept od začátku?

On ten Doyleův román je zvláštní. Vydá se v něm do světa velká výprava – mnohem větší než v mé dramatizaci – objeví bohatý jurský život a velký kmen opolídí, děje se spousta dobrodružství

a přitom nedovezou žádný pořádný artefakt, žádný důkaz. A to mi přišlo – omlouvám se, sire – prapodivné. Bez ohledu na to, že je Doyle báječný spisovatel, kterého mám rád a který umí skvěle vykreslit postavy, zdaleka nejen v holmesovkách. Ale jelikož mám rád tragikomiku, tak mě ta zmíněná prapodivnost vybědla zapochybovat o tom, zda nějaký Doylem popisovaný pravěký život vůbec existuje a co ti pánové z expedice vlastně viděli a slyšeli, jestli to nebyly spíše jejich představy. Výhodou pro mě bylo i to, že Doyle už po mně nechce řešit autorská práva a nezakáže mi jeho román takhle po svém ohýbat. Možná jsem byl na pány profesory trochu zlý, ale zase jsem chtěl tomu chudákovi Nedovi, který se pro lásku své Maggie vydá na tuhle riskantní výpravu a nakonec mu to k ničemu není, dopřát, aby aspoň utekl z té příšerné sportovní redakce.

Vaše ironie vůči sportovnímu zpravodajství je hodně sžíravá.

(Tomáš Hájek vybuchne nečekaně zběsilým záchvatem smíchu)

Vždyť je to úplně k smíchu, ne? Nikdy mi nepřišlo důležité, kdo někde někam rychleji běží nebo někam umístí gumový kotouč. Ale samozřejmě, ty sportovní rozhovory, to je hlavně strašná past na sportovce. Co mají chudáci říkat, když se jich ptají, proč prohráli? Snažili jsme se, ale druzí dali těch gólů víc? Pak se to musí zachraňovat tím srdíčkem a štěstíčkem.

Já byl na vašem prvním chrudimském představení, kde vám až během děkovačky došlo, že jste vynechal klíčovou scénu inscenace. A myslím, že část publika to měla v první chvíli za rafinovaný záměr.

Vůbec ne, to by nedávalo smysl. Za mnou hned po skončení děkovačky přiběhl starší syn František vyděšen, že jsem zapomněl na to vejce. Já sám bych si na to ani nevzpomněl. Tak jsem se bleskově rozhodl zahrát to aspoň jako přídavek.

Jan Šotkovský

Škaredá jak noc

Zvláštní stuhou vinoucí se festivalem mezi vícero inscenacemi je téma krásy, potažmo ošklivosti. A nikoliv krásy v nějakém obraznějším slova smyslu, třeba ve smyslu neposkvrněnosti, celistvosti, ale prostě to, jestli člověk připadá ostatním přitažlivý. Někdy se o něm hraje zcela otevřeně, jindy se do inscenace vkrádá jako vedlejší motiv znenadání vyskočivší na nic netušícího diváka (příklad rámusácké inscenace, kde si matka na dceři považuje především toho, že je pěkná), určitě se nevyskytuje ve všech inscenacích, ale v mnohých zase ano.

Téma to není nijak nové a je velmi důležité. Z jakého konce se ho čeští amatérští loutkáři či alespoň jejich zástupci na LCH chápou? Objevuje se především ve vztahu rodič–dítě a především v momentě, kdy dítě pozbylo moc ovlivňovat vlastní osud (v inscenaci Tajemství staré čarodějnice je to dokonce tematizováno tím, že jsou loutky vydány napospas herečkám dohadujícím se o tom, která postava se má „narodit“, vstoupit do příběhu). Nějakým způsobem se tedy na Chrudimi spojuje svoboda a tlak společnosti na vzhled (vždy v kontextu hledání partnera či partnerky, takže latentně spojený s erotickou atraktivitou a kulturně podmíněných představách o ní).

Na jednu stranu se chce jaksi pohádkově říci, že když se loutky střetnou s člověčím konceptem hodnocení vzhledu, jsou z toho pať a radí nám, abychom se na to vykašlali. Ale není to pravda, protože loutky nemyslí a téma vzhledu od tvůrců a tvůrkyň, které a kteří ho považují za vtíravé, bolavé. Napříč generacemi a napříč republikou proznívá téma: v době tlaku na permanentní sebe prezentaci a vypadání nás naše kultura hodnocení vzhledu činí nesvobodnými a závislými.

jaroslavská babička

Kuse ze salonní diskuse

„Jakže,“ zvolal divadelní kritik Libochvucký, „vy chcete vsutku jít na Handa Gote, tu esenci divadelní úmornosti našeho věku, jež se již nesvede přimknouti k silným a jadrným příběhům našich předků, a proto volí estétské botanizování, dekadentně zmalátnělé hračkaření a mysteriosně se tvářící chudobu přehlacením? Ach, příteli, vypijte raději se mnou ještě sklenku absintu, ta vzpruží váš krasocit i jemnocit nesrovnatelně více!“ – „Mýlíte se,“ oponoval zdvořile sochař Krásberk, „právě blaseovanou apatii dnešních dní, zoufale prosycenou touhou po něčem opravdovém, jest málokdo schopen portrétovati tak výmluvně jako Handa Gote ve svém kumštškabinetu. Jen pohleďte, jak v onom směle výstředním obluďáriu bizarní sběratelské záliby jest nekonečná plochosť všednosti a povrchnosti sehnaná a stěsnaná v sílu a slávu vteřiny.“ – „Máte oba část pravdy,“ děla smířlivě malířka Spanilová, v jejímž salonu bylo se této konverzaci odehrávat, „neb tento rituál mlčenlivých a přece křičících věcí, nebesky pokorný i satansky vzpurný, dokáže jednoho uvést do hypnosy i extasy zároveň a dá mu pocítit resonanci s kyklopickým srdcem vesmíru, zatímco v druhém vzbouzí jen chmurný dojem podvodné maškarády a beztvareho žvatláni. Leč nevaďme se již dále a zajďme raději do pivnice filištínské, kde i ty nejzůřivější spory estetické berou konce ve velké slavnosti lidského sbratření.“

Jan Šotkovský

Bleděmodrý svět

Při psaní o inscenacích určených primárně dětskému divákovi se někdy užívá stylistická formule „nejsem sice cílová skupina, ale...“ Tušila jsem to sice předem, ale hned při úvodní scéně nové inscenace Naivního divadla Červený balónek inzerované pro publikum 3+ jsem věděla, že já „cílovka“ rozhodně jsem. Na studené šedomodré scéně sídlištního betonu se objeví klasická červená páková houpačka se dvěma sedátký a chlapec, který nemá, s kým by se houpal. Obraz okamžitě rozezná emoční paměť a vynoří se nejedna osobní vzpomínka na dětské pocity osamění. Postupně se na jevišti zpřítomní celá škála nepříjemných emocí, jako je frustrace, stres, obavy či strach. Všichni (malí i velcí) diváci si tak skrze příběh chlapce, který se z nedostatku jiných příležitostí skamarádí s červeným nafukovacím balónekem, můžou odžít nejrůznější vlastní ztráty a nálezy.

Místy mi přišlo až pozoruhodné, jak mnohovrstevnaté vztahy se daří ve sledu jednoduchých, víceméně bezeslovných scén vyjádřit. Chlapec se třeba s předmětem skutečně skamarádí, nebere jej jen jako hračku, pečuje a obává se o něj a balónek mu začne postupně oplácet stejně. Když ho ovšem zneužije jako prostředek k vychloubání, balónek prostě uletí. Vše se to děje na lhotákovsko krásnoteskné, účelné a stále překvapující scéně Bertý Doubkové a v hravé, citlivé, a především něžné režii Michaely Homolové.

Jitka Šotkovská

Michaela Homolová: Nikdy jsem nepřestala být amatér

Oceňovaná režisérka a loutkoherečka Míša Homolová patří na Loutkářské Chrudimi v různých rolích k častým hostům – letos opět coby členka poroty. Poměrně nově je uměleckou šéfkou Naivního divadla, ale v rozhovoru jsme se nebavili zdaleka jen o něm.

Na Loutkářské Chrudimi jsme viděli tvou inscenaci Červený balónek. Ta je v rámci tvorby Naivního divadla součástí linie, asi by se dalo říct, pro nejmenší děti...

Jsou to studiovky, které děláme pro nejmladší publikum – tedy asi o trošičku níž než pro tříleté, ale třeba vysloveně pro batolata neděláme, do toho se nehrneme, v tom bych si asi nebyla jistá. První v téhle linii bylo *O beránkovi, který spadl z nebe*, potom vláčky, tedy *Šššš. Šššš. Hůů. Ha!*, a teď tohle. Já moc ráda pracuju v malém prostoru, protože tam si člověk může dovolit jemnosti, které velké jeviště neutáhne.

Máš poměrně stabilní tým, ale pro leckoho bude možná nové jméno Berta Doubková – to je autorka té kouzelné výpravy. Můžeš ji představit?

To je strašně jednoduché. Její maminka Klára Doubková, dříve Peřinová, je moje nejlepší kamarádka ze studií na DAMU, byly jsme spolu na dramaturgii–režii – takže Bertu znám vlastně od narození. Samozřejmě jsem si ji nevybrala proto, že to je dcera mé kamarádky, ale proto, že jsem měla možnost sledovat její vývoj. Už před lety jsem ji nalákala na divadelní tábor, který dělám s bratislavským souborem Gong, který tu shodou okolností teď na Chrudimi hraje. Berta byla nejdřív normálně mezi dětmi, pak už přestoupila k vedoucím, společně jsme pracovaly a zjistila jsem, že spolu hrozně hezky souzníme a že si rozumíme a že se mi strašně líbí její rukopis a její způsob myšlení. Takže když se naskytla tahle příležitost, řekla jsem si, že Berta už má bakaláře za sebou, tak už se dá považovat za profíka, a že ji zkusím stáhnout a zkusíme udělat něco společně u nás v divadle.

Kdo přišel s tím, že se bude adaptovat tenhle slavný francouzský film režiséra Alberta Lamorisse?

To bylo tak: u nás občas režiruje můj manžel Filip, který je v angažmá jako herec. Nerežiruje pravidelně, ale občas ano. A on s tím přišel: přinesl ten film, respektive přinesl knížku, která podle toho filmu vznikla. Ta knížka je strašně krásná, je to taková velkoformátová knížka, kde jsou použité fotky z toho filmu, je to odvyprávěné, ale to vyprávění je vlastně jenom popis toho, co se tam děje. Není to dialogické, protože ten film je taky beze slov. Filip ale zároveň dlouho nosil v hlavě Váchala, takže tenhle námět opustil a začal se věnovat inscenaci *Horror vacui*. Jenže když jsem tu knížku četla já, tak jsem některé věci už začala vidět: někdy člověk čte a řekne si „hezka knížka“, ale někdy čte a řekne si „krásná knížka, úplně to vidím!“ Tak jsem říkala Filipovi, jestli by mu nevadilo, kdybych si ten námět vzala, protože mě to zaujalo, a on ať si ho klidně vezmu. Pak už jsem se cíleně vůbec nedívala na ten film, jen jsem si jednou nějak připomněla tu knížku. Pak už jsme se do ní nikdy nikdo víckrát nepodívali a s dramaturgem Vítkem Peřinou a s Bertou to dál rozvíjeli a bavili se o tom, kudy se chceme ubírat. Scénosled už vznikal jenom v naší trojici.

Co vás teď v Naivku čeká?

Myslíš příští sezonu? První titul bude dělat režisér Martin Tichý. Naváže na spolupráci s Tomášem Syrovátkou – už mají za sebou úspěšně pohádku *O Raškovi* a *Pohádku o LIAZCE* a teď to bude na téma Jizerské padesátky, takže to tvoří jakousi sérii

na základě reálných událostí, které mají vazbu k naší lokalitě. Pracovní název, který ale už asi zůstane, je *Do stopy!* a je to první pokus u nás v divadle o víceméně pohybovou inscenaci, klauniádu. Druhý titul sezony budu dělat já. Je velký hlad po pohádkových titulech, po klasických pohádkách – a protože už máme hodně dlouho na repertoáru *Pohádku do dlaně* od Ivy Peřinové a budeme ji stahovat, řekla jsem si, že by bylo hezké Ivu u nás mít pořád skrze texty přítomnou. Navíc by Iva letos oslavila osmdesátku, takže to je taková pocta. Nakonec jsem si vybrala *Tři zlaté vlasy děda Vševěda*, přičemž mám oproti všem ostatním jednu velkou výhodu: neviděla jsem ani libereckou inscenaci, ani Kroftovu inscenaci v DRAKU, takže mám opravdu jenom ten text. To se mnou bude dělat výtvarnice Barbora Jakůbková. Třetí titul bude dělat Johanka Bártová – to bude autorská pohádka ve studiu, z prostředí zvířátek, která nejsou v našich zemích úplně obvyklá.

Všech se ptáme na vztah k amatérskému divadlu. U tebe je asi zásadní, vid'?

Já jsem svým způsobem nikdy tím amatérem být nepřestala. Od šesti let jsem chodila do bratislavského loutkářského souboru Gong, který vedla Marica Mikulová – ráda bych, aby se to její jméno připomnělo, letos v lednu zemřela. Tam jsem dostala všechny základy, a nemyslím tím jen ty divadelní. Nikdy jsem ani na vteřinu neuvažovala o tom, že bych dělala jiné divadlo než loutkové. Když jsem studovala na DAMU a mířila k profesionálnímu divadlu, spousta věcí mi hrozně chyběla – to, co mám ráda

na divadle amatérském, to znamená, že se ty věci společně hledají, že se vaří z mála a že je člověk něčím limitovaný. V tom profi divadle najednou všechno šlo, cokoliv jsme si vymysleli, bylo zrealizovatelné... ale ono to jistě omezení je vždycky výzvou. S Gongem jsem nikdy kontakt nepřerušila, každé léto děláme ten zmiňovaný divadelní tábor... A když bylo mojí dceři šest let a šla se zapsat do ZUŠky na hudebku, šli jsme kolem dveří, kde byl nápis literárně-dramatické oddělení, a já dodneška nevím, proč a jak se to stalo, ale v tuhle chvíli jsem najednou zaklepla na ty dveře, tam seděla Líba Hájková, Lukáš Horáček a Milena Hercíková. Ptali se, jestli jsem přišla zapsat dcerku,

a já říkám: „Ne, nepřišla – já jsem se chtěla zeptat, jestli nehledáte třeba někoho na učení.“ A oni zrovna potřebovali někoho na půlúvazek. Upeklo se to na začátku června, od září jsem nastoupila a zůstala zhruba deset let, než jsem pak zase odvála učit na DAMU. Ale s těmi dětmi jsem pořád ráda v kontaktu, i s tou ZUŠkou. Díky tomu jsem se dostala do českého amatérského prostředí, to bylo pro mě nové, protože jsem znala spíš to slovenské. Jezdím ráda na přehlídky, do poroty, dělat workshopy a tak – pořád se mi ty dva světy melou a jeden inspiruje druhý, to je jasné.

Michal Zahálka

Home-made

Credits: Kreslí Vojta Líba, píše život sám.

DO UCHA

Pokud vás také okouzlila inscenace *Červený balónek* libereckého Naivního divadla a pokud vás také zarmoutilo následné upozornění, že není dovoleno odnést si s sebou žádný z prvků kouzelné výpravy Berty Doubkové, snad vás potěší sdělení, že hudbu Filipa Homoly (hudebně známého též pod jménem Kung-Fuciu5) můžete poslouchat i nadále. Pod názvem *Le ballon rouge* ji vydal label Blue Lizard a pustit, případně zakoupit si ji můžete na odkazu níže. Velice podobným způsobem (a navíc i přes Spotify a Apple Music) se lze dostat i ke scénické hudbě k *Horroru vacui*.

bluelizard.bandcamp.com/album/le-ballon-rouge

bluelizard.bandcamp.com/album/horror-vacui

/zah/

Ztracený svět

Bažantova loutkářská družina, Poniklá

Když máte srdíčko, šťěstíčko vždycky přijde

Příběh, který Tomáš Hájek alias Bažantova loutkářská družina hraje, tentokrát až takové hloubky ani šířky nemá a velký přesah marno v něm hledat. Po redukci dobrodružství, jež výprava zažívá na útesu mezi pravěkou zvěří, jde vlastně o rozvedenou anekdotu, jejíž vypravěč – sportovní redaktor znutřený reportážími o „přepisování dějin“ tím či oním sportovcem, jeho „srdíčku“ a „šťěstíčku“ – se nachomýtně k vášnivému vědeckému sporu o existenci jurských ještěřů a ve snaze zalíbit se přítelkyni se přidá k výpravě za nimi na jihoamerický útes. Z ní se vrací s kardinálním důkazem – prehistorickým vejcem – z nějž však po návratu zbývá jen rozmáčkнутý žloutek, historici jej s hantbou vyženou, přítelkyně se tak jako tak vdala za bankovního úředníka, ale něco z té cesty přeci jen získá: udělá si živnost z chrlení nekonečného seriálu románů o Jurském parku – protože když je přítomno srdíčko, i to šťěstíčko přijde.

Inscenace okouzluje něčím jiným než myšlenkovou hloubkou. Tomáš je hračka. Jeho zmenšené světy nás pokaždé strhnou smyslem pro groteskní nadsázku, plnou nečekaných drobných detailů. Začíná to pidimeotarem promítajícím obrazy na pidi-

plátně, pokračuje rukama hlásících se profesorů na konferenci, vržením boty po oponentovi a stíny reportérova těla vykreslujícími na stěně koupelny představy pravěkých příšer, při přemosťování propasti porážením stromu a vrcholí lesem hrozících rukou a sprškou bot, jež završí krach celé výpravy. Tomáš Hájek tentokrát upustil od svého oblíbeného meotaru (přesněji řečeno minimalizoval ho do sotva dvoucentimetrového, avšak funkčního přístroje) a pokročil od ilustrace vyprávění rozhýbanými stínovými obrázky ke hře plošnými papírovými loutečkami, začleňovanými však do trojrozměrných prostor parku, přednáškového sálu či koupelny.

Druhým stejně strhujícím plánem je nadšení, nasazení a herecká dovednost, s níž diváka přesvědčuje o důležitosti a realnosti činů, které jeho hrdina podniká. Ač je na jevišti sám, dokáže je zaplnit dynamickou akcí a zároveň soustředit naši pozornost na sotva centimetrové drobnosti.

Luděk Richter

Z Akademie věd do dinoparku

Tomáš Hájek už dávno není tím plachým loutkářem z Poniklé skrývajícím se za meotarem, cudně, i když s probleskujícím obrozeneckým zápalem a taky jistou ironickou poťouchlostí vyprávějícím příběhy o podléhání tu vznešenějším, tu přízemnějším vášním. Ve své adaptaci Doyleova románu *Ztracený svět* opouští nejen meotar, ale dokonce i svou inklinaci k vyprávění dobrodružných příběhů o mužích, kteří se pachtí – často bláhově, nadutě či sobecky, ale většinou taky s jistou velikostí a vždy navzdory většinovému mínění a zdravému rozumu – za svými sny. Stává se z něj v dobrém slova smyslu šoumen, suverénně komunikuje s diváky a užívá si nadšení vzbuzené všemi koumáckými vychytávkami, kterými publikum neustále překvapuje (les hrozících rukou ctihodných anglických gentlemanů je vyložene rozkošný).

Místo potřeby vyprávět příběh se do popředí mnohem víc dere jeho hravost či snad přesněji hračičkovství. Hraje s titěrnými plošnými loutkami na jednu stranu velmi příznaně podomácky načrtnutými, na druhou stranu propracovanými do pozoruhodných detailů. Nikdy mu není zatěžko věnovat spoustu času přípravě fóru či scénického obrazu, který sice třeba není až tak podstatný pro samotný děj, ale má divadelní kouzlo, vyvolá to kýžené „ách“. Jako třeba při scéně, kdy plošná loutka profesora na přednášce královské učené společnosti sama obsluhuje miniaturní meotar a na miniaturní stěnu promítá obrázky miniaturních dinosaurů. Hájek si na jevišti nic neulehčuje a má doslova plné ruce práce.

Výtvarné hračičkovství pak kontrastuje s tím, jak stručně vypráví Doyleův příběh. V podstatě ho redukuje na anekdotu. Kterak nešťastná láska zrodila sériového hitmakera. Cesta na náhorní plošinu v Jižní Americe hraje zcela podružnou roli, to, co řada diváků při zmíněném titulu očekává jistě nejvíc, tedy barvitě líčené dalekého dobrodružství a přehlídku jurských veleještěřů všeho

druhu, Hájek až marnotratně a jistě záměrně zahazuje. Výprava se před dinosaury schovává ve stanu a nakonec prchá zpátky do Anglie, aniž by zahlédla aspoň jediného na vlastní oči.

Že dobrodružný příběh je až to poslední, o co tu vlastně jde (a taky jak technicky náročné musí být odehrát celý kus), příznaně naznačuje „nehoda“, která se stala na pondělním odpoledním představení, kdy Tomáši Hájkovi až po děkovačce došlo, že zapomněl zahrát jednu scénu, a nabídl, že ji dohraje jako přídavek. Ukázalo se, že je to pro pointu příběhu scéna zásadní, protože v ní zjistíme, že nalezené dinosaurí vejce, tedy klíčový důkaz, kterým se výprava může obhájit před pochybujícími vědci, se během dlouhé cesty rozbilo. Kdyby prim hrálo to, co se vypráví, a ne především to, jak se to vypráví, nedovedu si představit, že by herci dokázal takto stěžejní dějový fakt vypadnout.

Stejně tak i závěr, kdy jsou vědci všem pro smích, ale komerční umělec situaci vyteží, dá se na psaní dinosaurích bestsellerů a zázračně zbohatne, by mohl být jistě prodán o dost razantněji. Než tedy jako dobrodružný příběh se zřetelně rozvíjeným tématem se tentokrát inscenace jeví spíše jako sled zručně a především nápaditě vystavených jednotlivostí (třeba úvodní satira na sportovní zpravodajství). Hájek cizeluje svůj smysl pro timing, výstavbu gagu, zkratku – a jako fanynka jeho poetiky jsem z divadla odcházela zcela spokojená. Nešlo si ovšem nevšimnout, že můj devítiletý parťák, který si v minulých letech tvorbu Bažantovy loutkářské družiny užíval a který by byl pro dobrodružný příběh o výpravě za dinosaurů nejspíš ideálním divákem, se po celou dobu představení poměrně ošíval. Škoda, že se jak nové loutkářské vychytávky, tak napínavý příběh nedařilo propojovat častěji tak dobře, jak tomu bylo v poetické, neskutečně vtipné scéně relaxační koupele, v níž hlavní hrdina podlehne volání dalek.

Jitka Šotkovská

Když si profesori hrají na haury
a vydají se hledat dinosaury,
můžete vidět kdejakou miniaturu
s báglem a stanem vyrazit na túru.
Odhalit tajemství dinosaurů
může jen arcimág meotaurů.

jaroslavská babička

Teze poroty:

Tato novinka od Bažantovy loutkářské družiny je tradičně v příjemném duchu předešlých inscenací. Loutkářské sólo se tentokrát volně inspiruje stejnojmenným literárním dílem z pera Sira Arthura C. Doylea.

Tomáš Hájek se rozhodl odvážně vstoupit do riskantních vod mimo využití jeho tradičního meotaru. Bohatá scénografie plná jemných detailů je vytvořena zejména z kartonu a papíru. Využití papírových, plošných loutek skýtá spoustu očekávatelných problémů, jako třeba zhoršenou viditelnost či křehkost, ale autor naopak až nad rámec naplnil představu o tom, co se z papírovými loutkami dá zahrát.

Důležitý je také autorův herecký projev, který je přirozený a diváky zcela uchvátil.

Jsmo zvědaví, kam se tvorba pana Hájka posune příště, a zda se jeho loutkářská družina rozroste o další loutkáře.

Placatý králík

Arnoštka, ZUŠ Březnice

Králíci jsou na draka

Nakolik jsem pochopil z veřejně dostupných zdrojů, je *Placatý králík* islandského autora Bárðura Oskarssona jednoduchá černohumorná anekdota – dva kamarádi, krysa a pes, narazí ve městě na placatého (čti přejetého) králíka, dumají, co by s ním šlo dělat, a nakonec z něj vyrobí draka a umožní mu tak létat, čímž změní zármutek v radost. Rozpracovat takto prostý příběh divadelními prostředky může být ošidné: snadno se začne rozehrávat a vybarvovat to, co je pro konstrukci anekdoty nepodstatné. Příhodilo se to i v inscenaci souboru Arnoštka ze ZUŠ Březnice – rozehrání autoprovozu ve velkoměstě, létajícího hmyzu i papíru je důležitější než samotné řešení otázky, kam s ním (čti králíkem). Navíc je samotný králík dost nešikovně a jen občas animován, jako by samotným hercům spíše překážel a spíše než klíčovou postavou byl neskladnou rekvizitou. Jednoduchost příběhu navíc zatěžkává jak jímavá hudba, tak akcentování figury smutného chlapce, kterému mrtvý králík chybí.

Musím se přiznat, že na konci mi vůbec nebylo inscenačně ani herecky jasné, zdali je chlapec smutný ze ztráty milovaného králíka, nebo se raduje, že našel „druhý život“ na lepence. U použití Claptonovy proslulé *Tears In Heaven* v závěru mě až

zamrazilo: to nikomu z tvůrců nedošlo, o čem ta písnička je, anebo jim to došlo, a přesto/proto jim to přišlo jako dobrý nápad? (Jedna varianta horší druhé.) Zatímco předloha se zřejmě snaží s krutostí smrti vyrovnat věcností a nadhledem, tady se sází jednoznačně na sentiment (i když samotný obraz zmenšujícího se draka v závěru je pěkný).

Ve čtvrtěčném dopoledním představení bylo naplnit inscenační konstrukci zjevně nad síly větší části souboru, energie se vyčerpala už na to říct text (kterému často bohužel nebylo rozumět) a provést předepsané akce, ne už na to je naplnit i nějakým (byť jednoduchým) významem. Podrobovat to nějaké důkladnější kritice by znamenalo jít s atomovkou na vrabce a popravdě je mi o celé produkci trochu nepříjemné veřejně kriticky psát – proces byl tady zřetelně důležitější než výsledek. Píšu to navíc s vědomím, že podobná inscenace divadelně nepřilíší zkušených dětí mohla za jiných okolností a v jiném prostoru vyjít podstatně příznivěji: krajská porota psala o *přesně a trefně pojaté grotesce, moc hezky animovaných loutkách a soustředěném hraní*, což byly kvality, které jsem příliš nezaznamenal.

Jan Šotkovský

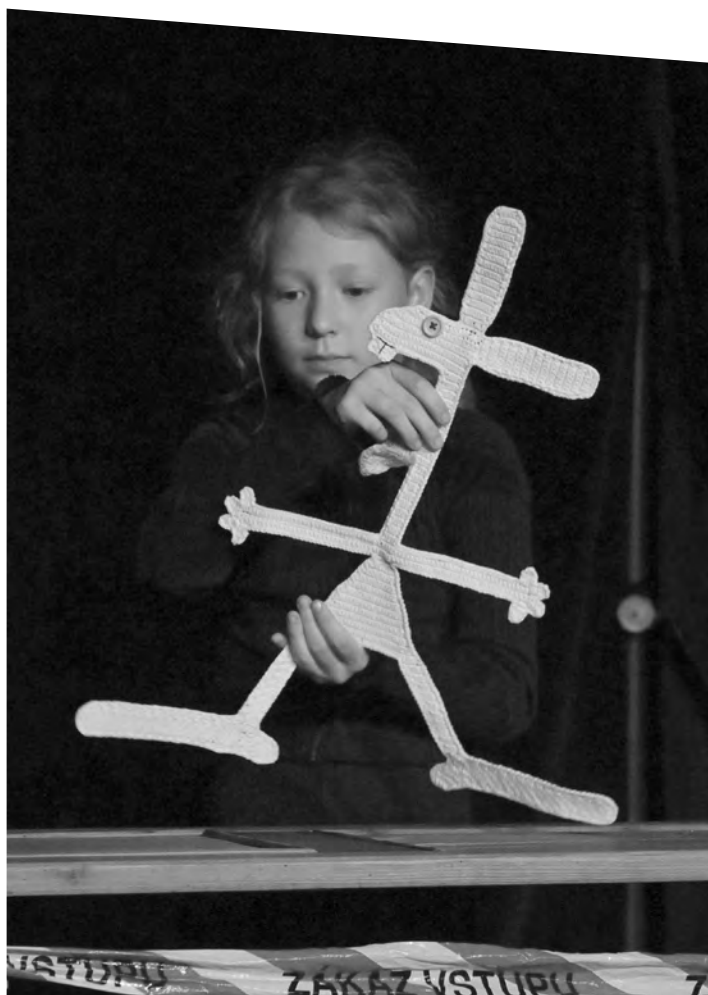
Oživování králíčka

Placatý králík souboru Arnoštka ze ZUŠ Březnice, inscenace podle předlohy výtvarníka Oskarssona, je milým pásmem různých loutkářských výstupů. Herci a herečky, pečlivě se střídající v práci s loutkami a dalšími objekty, včetně ústřední dvojice psa a myši, postupně obsluhují celou záchranou misi k oživení přejetého králíčka.

Před závorku bych chtěl podotknout, že jsem hrozně rád viděl dětský soubor, který by mohl klidně místo na Chrudim jet na Malou scénu do Svitav – v záplavě dospělců to byl osvěžující zážitek. Inscenace je podle všeho průvodním jevem seznamování s loutkami, nejnapínavější tak přirozeně bylo sledovat, zda to malým hercům a herečkám během představení „klapne“, vidět zápolení s různými divadelními postupy, vedené postupně ke zdárnému konci.

Herečky a herci souboru Arnoštka působili šikovně a jistě by zvládli i náročnější, ale zato pro děti poutavější látku – výtvarná anekdotka o odlepení přejetého králíka nabídla materiál k ozkoušení různých etud, jako námět k vytvoření komplexnějšího tvaru to ale bez výraznějšího výtvarného uchopení tolik vhodné není. Pospojovat jednotlivé události totiž není snadné, zvlášť když je potřeba scény protáhnout, aby se stihlo patřičně pohrát s loutkou – a režie v tom nebyla úspěšná, což nakonec vedlo i k nesrozumitelnosti: nebylo úplně jasné, na co myš a pes přišli a proč králíka ze silnice neseškrabali hned, když ho uviděli poprvé. Oživení králíčka se tak podařilo jen zpola, ačkoliv oživovací energie bylo dodáno dostatečné množství.

Jaroslav Jurečka

Je to tajemství

Rozhovor se souborem Arnoštka o inscenaci *Placatý králík*

Jak vaše představení vznikalo?

– Vybírali jsme mezi dvěma knížkami, Mumínkem a Placatým králíkem. Mumínek by ale byl moc dlouhý a taky by nebyl tak vtipný.

– Vytvořili jsme si i hororovou verzi představení, tu jsme ale bohužel nezahráli. (smích)

– Byla by to spíše detektivka než horor. V té totiž zabila králíka krysa. Ale to je tajemství.

Co vás nejvíce baví na zkoušení?

– Mě nejvíce baví, že se do tvoření můžeme zapojovat všichni. Pepa naše nápady bere a vždycky se snaží je použít.

– Naše nápady se vždycky využijí, ale někdy je musíme pozměnit.

Jak se vám dneska hrálo?

– Dobře, ale včera to asi bylo lepší.

– Dneska se nám to moc nepovedlo, ale hrajeme ještě jednou.

– Fakt?

– Jo. (smích)

Františka Benešová

Teze poroty:

Inscenace s názvem *Placatý králík* nás jako diváky přenáší do světa absurdna, kde je vše možné. Dvojice ve složení Pes a Krysa objevují ve městě placatého králíka a zbývá vyřešit, co s ním dál. Za zdařilé porota hodnotí nastavení vnějšího rámce inscenace, kde se hercům v kostýmech dělníků daří vystavět okolní svět, město, kde se pak samotný loutkový příběh odehrává.

Problém v čitelnosti či srozumitelnosti nastává během jednotlivých situací uvnitř příběhu. Hercům se nedaří jednotlivé situace dokončovat a vzájemně se na sebe napojit. Celému tvaru tak chybí tempo a rytmus. Rozhodně tomu však nepříspěl fakt, že soubor ten den hrál již počtvrté a na hercích byla tedy patrná únava. Je zde však mnoho zpola ukrytých gagů a vtipných pasáží, které máme možnost zhlédnout a k jejichž dotažením zbývá jen opravdu malý krůček.

Rozhodně je třeba vyzdvihnout nápadité prostředky, ať už v podobě stínohry, kdy dvojice přátel připevňuje placatého králíka na draka, nebo život tepajícího města zastoupený jedoucimi auty.

Haló, Jácíčku!

Drama Lamy, ZUŠ Popelka, Praha

Růžová zaječí existence

Úterní ráno někteří z nás mohli začít zaječím diptychem v prostorách scény MED. Druhým představením bylo *Haló, Jácíčku!* pražského souboru Drama Lamy ze ZUŠ Popelka. Máte-li potřebu se nechat zavalit množstvím laskavosti, pozitivní a přátelské energie, vřele doporučuji. Děj je velice jednoduchý. Maňásek zajíček Jácíček vymyslel krásné překvapení pro svou kamarádku Veverku, avšak když se s ní potkal, na svůj nápad zapomněl.

Snad za jediný konflikt můžeme považovat část příběhu vyprávěného stromem připomínajícího slona, během něhož se dostáváme do pohádky na pohádce. Využití UV světla, výrazných neonových barev plošných loutek a maňásků nám ukazuje výtvarnou kreativitu souboru. Odlišné osvětlení jasně nastoluje změnu prostředí děje. Konflikt Stromova vyprávění je jednoduše vystavěn na problému, že nikdo ze zvířat a rostlin není schopen zářivé mýře vysvětlit, co mají znamenat znaky na jejím pozadí. Jakmile si uvědomí, že dokáže ze svého „nedostatku“ vytvořit něco kladného a pro ni charakteristického, Strom pohádku

zakončí, poněvadž už na něho pomalu sedá únava. Jácíček si vzpomene, že jeho růžový nápad pro Veverku souvisel s pozorováním západu slunce a všechno končí šťastně.

Celková koncepce inscenace a jejích prostředků jsou dle mého povedené, souborem dobře ukotveny, aby vše působilo jednotně. Celé představení rychle odsýpá a po konci se divák může cítit jako Gustav z filmu *Karlík a továrna na čokoládu*. Z tohoto vřelého a lehce kýčovitého světa bychom si někdy mohli vzít příklad. Pouze jeden prostoučkový konflikt, jinak mraky pozitivních vibrací, radosti, zábavy a vzájemné shovívavosti. Při sledování jsem měl několikrát nutkání si povzdechnout nad diametrální odlišností našich dvou světů. Asi bych zkrátka musel být zajíček, aby se mi takto růžově a bezproblémově žilo.

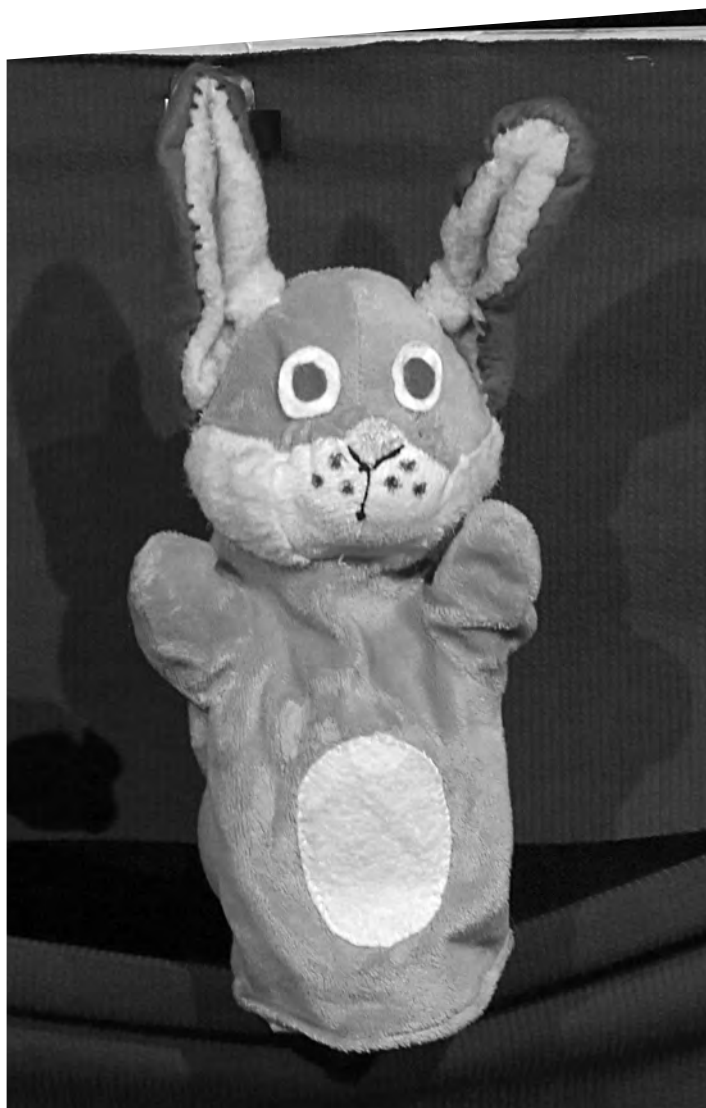
Milan Hábl

Příliš plyšový růžový nápad

Soubor Drama Lamy z pražské ZUŠ Popelka ve své adaptaci jedné kapitoly ze slavné dětské knihy Daisy Mrázkové *Haló, Jácíčku!* prokazuje nebývalou hereckou zralost, kterou by jim mohla závidět i řada dospělých kolegů. Mají precizní mluvu a znělé hlasy, koncentraci, smysl pro rytmus, fázování i hereckou souhru, poměrně šikovně si poradí jak s voděním maňásků, tak plošných loutek. Přestože maňásci zajíčka Jácíčka a Veverky jsou svou plyšáckou hračkovitostí výtvarně poněkud tuctoví, strom-slón s větví jako dlouhým chobotem má své kouzlo a umí probudit diváckou obrazotvornost.

Hlavní pochybnost mám o vhodnosti prozaické předlohy pro divadelní ztvárnění. V knize se spíše vnímavě pozoruje okolní svět, než že by byla nějak výrazně akční, v inscenaci se pak buď jen chodí sem a tam (v lepším případě běží), nebo mluví a naslouchá. Mrázkové záměrně naivní, ale i vtipné dialogy pronášené z jeviště pak působí poněkud natvrde. Poetika příběhu má něco společného s naivistickým milneovským nonsensem. Mrázková líčí svět, kde jsou na sebe všichni milí, laskaví a bezkonfliktní, projevují upřímný zájem o sebe i o okolí a dokáží postřehnout jedinečné detaily, v nichž se dá zahlédnout hloubka života. Bohužel se mi zdá, že kvůli maňáskové tělesnosti a doslovnosti to ze scény vyznívá víc kýčovitě než poeticky.

Jitka Šotkovská

Hrálo se nám unaveně

Rozhovor se souborem Drama Lamy o inscenaci *Haló, Jácíčku!*

Jak vznikl nápad na vaše představení?

– Je to podle knížky. Před námi někdo už toto divadlo natrénovával a my jsme si půjčili scénář a trochu ho upravili.
– Přidávali jsme tam navíc vlastní nápady.

Co vás nejvíce baví na zkoušení?

– Bavilo nás vyrábět si loutky i podle toho, jak nám sedí. Na zkoušení mě hodně bavil příběh od Daisy Mrázkové, celá ta pohádka.

Pohádku jste si tedy vybrali sami?

– Pomáhala nám s tím naše paní učitelka.

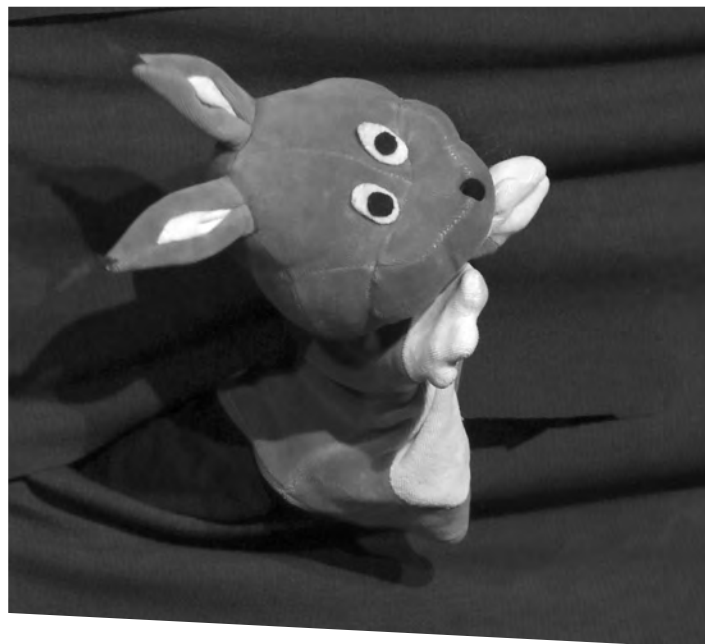
Jak se vám dneska hrálo?

– Unaveně.
– Docela dobře, ale mladší děti tam hodně mluvily.

Františka Benešová

Teze poroty:

Inscenace vycházející z části knihy Daisy Mrázkové nabízí dvě klíčové situace zarámované Jácíčkovým „růžovým nápadem“. Dějově je tedy chudší, ale přesto se tvůrcům povedlo vystihnout hravou i lehce sentimentální poetiku autorky. Jemnost postupuje celým příběhem a interpreti velmi dobře zvládají mluvený projev, který je kvalitní a přesně vystihuje charakter jednotlivých postav. Je zřejmá napojenost a souhra všech tří aktérů. Na druhou stranu příběh nenabízí velký prostor pro rozehrání loutek, jedná se spíše o dialogy. Jedinou výjimkou je hra na schovávanou, kde jsou i velmi dobře a účelně využité průstřihy v paravanu. Nabízí se otázka, jestli se vůbec iluzivní hraní s maňásky hodí k tomuto druhu textu. V jednu chvíli se obě dívky vynoří nad paravanem a jistě to přináší příjemné osvěžení. Porota pozitivně hodnotí využití odlišné technologie loutek ve vloženém příběhu, jiné výtvarné gesto pomáhá jednoznačně oddělit reálný svět a (tady si dovolím použít výraz jednoho mladého diskutéra) „snovou krajinu“ vyprávěné příhody. Myslíme si ale, že využití všech zvolených prostředků nebylo zcela naplněné a daly by se najít další možnosti jejich rozehrání.

Tajemství staré čarodějnice

LD Maminy, Jaroměř

Motýlci odletěli, protože přišla na scénu ta ošklivá

Loutkové divadlo Maminy, které působí v nedaleké Jaroměři, nám zahrálo inscenaci *Tajemství staré čarodějnice*, založenou na textu autorky Jany Dvořákové, která volně čerpala z vlámské pohádky.

Během prologu před nás předstoupí duo hereček a my se stáváme svědky bipolárního přístupu, jak se na představení dívat. Tedy zda se má jednat o strašidelnou, nebo krásnou pohádku, což nám dámy po názorových neshodách ponechaly neuzavřené. Ani ne minutu poté vstal další podobný střet osobních pohledů ohledně krásy nebo ošklivosti dcery čarodějnice. Herečky se dohodly, že čarodějnice bude mít nakonec dcery dvě, jednu ošklivou a druhou krásnou, a obě se budou jmenovat Judita.* Celými jmény jsou Škaredá Judita, Krásná Judita a všichni jim takhle říkají. I jejich matka!

Hlavní zápletku je postavena na přesvědčení čarodějnice, že její vlastní dcera, Škaredá Judita, není schopna být v životě šťastná a spokojená, kvůli přítomnosti Krásné Judity, která je nevlastním potomkem. Proto je čarodějčinným hlavním cílem se té pohlednější zbavit, už kvůli dezinterpretaci situace, při níž se postava mladého prince zamiluje do jedné ze sester, a jejich matka hned usoudí, že se jedná o hezčí z nich.

Příběh je vcelku prostý a místy úsměvný. Jen je mi líto, že po celou dobu představení bylo slyšet o těchto povrchových rysech, které nebyly zas tak problematizovány. Když princ asi dvakrát verbálně označí Škaredou Juditu za krásnou a vyjmenuje něko-

lik jejích kladných vlastností, stále se situace nevyrovná tomu obrovskému množství výroků, v nichž se k ní odkazovalo jako k nepěkné. Už z dramaturgického hlediska je inscenace nedostatečná, co se týče tematizování vnější a vnitřní krásy, což mě samotného hluboce mrzí, protože nápad je to pozoruhodný, jen se nachází teprve na začátku.

Poté, co se děti z hlediště přizemnou dopředu na scénu, aby pomohly souboru vytvořit most ze zelených rukou, jeden z herců vytahuje kbelík se zelenou barvou a navrhuje, že by jim ručky jednoduše nabarvil, což ostatní okamžitě odmítají. Skutečnost, že si ten samý herec následně stoupne na konec řady se zelenými rukavicemi, působí zcela navíc a samoúčelně, poněvadž kazí překvapení a předestírá situaci s vodníkem.

Tuže se mi zamlouvala věta, kterou Jezerní víla pronesla potom, co nemohla Škaredou Juditu učinit šťastnou. „Šťěstí si každý tvoříme sám ve svém srdci.“ Hodně silná myšlenka zůstává bez jakéhokoliv hlubšího rozvedení dál a nabývá hodnoty pšouknutí si do vířivky.

Na závěr by mě zajímalo, jak se situace má s posledním přáním Krásné Judity, o jehož významu pro ni ještě vůbec netuší? Máme očekávat pokračování této inscenace?

Milan Hábl

* Toto rozhodnutí je však jen naoko, poněvadž, jak se ke konci dozvíme, velká část zápletky je postavena na existenci dvou dcer.

O kráse

Na stránkách Zpravodaje opakovaně tematizujeme důležitost dramaturgie a nutnost důsledně promyšlet morální vyznění pohádek. S potěšením tak musím konstatovat, že soubor Maminy tuto práci nepodcenil a *Tajemství staré čarodějnice* nám předkládá důsledně promyšlený divadelní tvar. Znovu se setkáváme s motivem krásy a ošklivosti, v tomto případě však jasně cítíme, že se soubor zamyslel nad tím, co o tomto tématu sděluje.

Od začátku tak vlastně není příliš důležité, zda je „škaradá“ Judita skutečně škaradá, ale mnohem spíše to, že ji tak lidé označují a že ji čarodějnice za škaradou považuje. Právě tento dojem a představa, že všichni škaradou Juditu pouze srovnávají s tou krásnou, jsou hlavním hybatelem děje. Zcela v souladu s tím pak šťastný konec nesouvisí s magickou proměnou škaradé Judity, ale pouze s tím, že najde svého prince. Velmi si v této souvislosti cením skutečnosti, že je jako Čechovova puška i do přestaveb chytře zapracováno ponaučení, že oči mohou někdy klamat.

Zvolené prostředky jsou jednoduché a poetikou evokují tradici rodinných divadel. Scénografie je chytře řešená a nápaditá, ať už jde o proměnu domku ve skálu, nebo o práci s mostem. (Drobná odbočka – na mnou viděné repríze byly děti představující druhou polovinu magického mostu poněkud zklamané, že přes ně Judita neprošla, přitom by stačilo vodníka umístit až na konec mostu.) Loutky jsou jednoduché, ale funkční. Škaradá Judita sice není nijak výrazně škaradější než ta krásná, to však zcela zapadá do poselství inscenace. Zvukové efekty výborně doplňují akci, byť je po mém soudu škoda, že se v inscenaci víc (ba dokonce vůbec) nepracuje s hudbou. To je však jenom drobné postesknutí a celkově děkuji za velmi milou inscenaci.

Jacques Joseph

Vždycky, když hrajeme, tak se hraje dobře

Rozhovor s LD Maminy z Jaroměře o inscenaci *Tajemství staré čarodějnice*

Můžete říct něco o předloze, ze které jste vycházeli?

Jana Dvořáčková: Vycházeli jsme ze staré vlámské pohádky, ze které jsme vycházeli při inscenaci, kterou jsme dělali před sedmnácti lety, a když jsme teď dělali novou inscenaci, tak jsme vycházeli tak trochu i z té inscenace před těmi sedmnácti lety. *(smích)*

Takže je to oprášená inscenace?

JD: Není, předělali jsme příběh, předělali jsme celou výpravu, zůstaly tam zachované jenom některé motivy. Vlastně i text vzniknul nově, i obsazení, protože původně jsme to hrály jen ve dvou. Prostě to je jiná inscenace, ale inspirovaná tou starou.

Co vás na té pohádce tak okouzluje, že jste se k ní vrátili podruhé?

JD: Ten zvláštní příběh o tom, jak macecha nebo čarodějnice usiluje o likvidaci jedné ze svých dcer. A zvláštními způsoby – tím, že to je vlámská předloha, je trochu jiná než naše české pohádky, takže se tam objevují motivy, které nám přišly zajímavé.

Ve scénografickém řešení byla spousta zajímavých nápadů, jak jste to vymýšleli?

JD: Když se dohodneme, že budeme něco dělat, a já to pak píšu, už mi to trochu běhá před očima. Ale určitě potom, když si to čteme, tak si o tom vyprávíme a dáváme různé nápady, co by se mohlo ztvárnit jak. Zkoušíme, co tomu nejlíp odpovídá.

Před jakým publikem a na jakých scénách obvykle hrajete? Vaše divadlo působí hodně rodinně...

Zdena Brouková: Hrajeme u nás v Jaroměři, tak šestkrát, osmkrát do roka, pro jaroměřské diváky. A pak jezdíme, kde nás pozvou, do divadla, na louku, na dětský den, do školky, prostě všude, kam se vejde. Tomu pak musí být uzpůsobené i to, že to divadlo musí být převozní, otevřené a nenáročné na technické zázemí.

Moc děkuji za rozhovor.

JD: Snad z toho něco bude, když tak si to upravte. Třeba tam připište nějaký to srdíčko, štěstíčko! *(smích)*

Jacques Joseph

Teze poroty:

Inscenace autorky Jany Dvořáčkové, soudě podle jistého pamětníka a fotografií z roku 2007, byla viděna na Loutkářské Chrudimi již podruhé. Tehdy pod názvem *Černá a bílá Frona*. Jde o další recyklovanou inscenaci na letošním ročníku festivalu. Jen konstatujeme. *Tajemství* odtajněno. Autorka, režisérka a hlavní protagonistka inscenace je zde nejvýraznější personou, její specifický černý humor prošípaný sarkasmem je nakažlivý a zdá se, že zabírá nejen na vzrostlejší, ale i dětské publikum. Stolní divadlo s malými totemovými marionetami a jejich miniaturami dává prostor nejen pro detailní animaci jednání loutek, ale i odkrytým komentovaným přestavbám prostředí s civilními komentáři děje. V něm se opět tematizuje kontrast krásy a ošklivosti, vnímané skrze matku, což je častěji frekventované téma pohádek na letošní přehlídce. V inscenování je jedno místo, které se podle nás vymyká žánru absurdní černé grotesky, a to je aktivizace dětského publika pro stavbu mostu přes jezero. Chápeme ji jen jako důvod k anekdotické pointě o vodnické mnohočlenné rodině. Muselo to tam být? Stručná otázka. Do diskuse – psáno před ní. Děkujeme za pozornost.

Červená Karkulka

Poklad, Hlinsko

Mnoho velkých otázek k jedné malé Karkulce

Inscenace *Červená Karkulka* hlinského souboru Poklad je podle mě názornou ukázkou díla, které u recenzentů, porotců a diskutujících na Loutkářské Chrudimi nemůže mít úspěch. Loutky jsou v zásadě zvětšeniny marionetek z domácího loutkového divadla, jejich vedení se omezuje na zvedání nohou při chůzi; text pohádky není nijak připraven k loutkovému provedení, takže postavy-loutky musí konverzovat jako činoherci ve Wildeovi; prostorové řešení není scénografií, ale pouhými kulisami; písničky na opakující se nápěv za vysamplovaného doprovodu neposouvají děj a smyslu pozbývají; komunikace s diváky není příliš tvarovaná a sklouzává k sexistickým stereotypům narážejícím mimoděk na fakt, že pohádka je varováním před chlípnými muži středního věku – tedy před lidmi alespoň vnějškově nikoliv nepodobnými hercům pohádku předvádějícím (bez té chlípnosti, pochopitelně!). Je jistě možné každou (a i další, nevyjmenované) složku popsat podrobně, dlouhosáhle, odborně, ba i emotivně, je možné vyjadřovat rozčarování, pobouření, nesouhlas, snad dokonce zděšení. Ale na úterním dopoledním představení bylo množství dětí, které nebyly zděšeny, pobouřeny ani rozčarovány, a ani jejich rodiče nevypadali, že by na představení koukali emotivně, odborně nebo podrobně. Obě zmíněné skupiny se bavily, přihlouplé písničky doprovázely tleskáním do rytmu, děčka pokřikovala na loutky varování, kde zrovna je vlk, a nesmyslné zobrazení sežrání babičky a Karkulky i jejich návratu mezi živé bylo přijato úsměškem ve stylu „je to blbost, ale to už jsou holt loutky, takové připitomělé“. A tak, jakkoliv patřím do bubliny, která jaksi principálně kvůli svým požadavkům na divadlo ne-

může inscenaci přijmout, byl jsem svědek toho, jak jiná skupina s jinými požadavky na divadlo dílo přijímá.

A to mi klade otázky. Proč tomu tak bylo? Proč u dětí měla tato pohádka stejný nebo větší úspěch než např. mnohem propracovanější profesionální inscenace *Damúzy*? O jakou kvalitu se tady jedná? Snad nebudu příliš daleko od pravdy s domněnkou, že jde o předvídatelnost. Jde o známou látku, převyprávěnou tak, jak ji děti znají, ozvláštěnou přítomností marionet – a asi to stačí. Máme mít vyšší cíle? Moje dcera po mně občas vyžaduje, abych jí hrál pohádky na takovém tom klasickém domácím loutkovém divadélku s marionetkami – já to nesnáším, protože to neumím a loutky v mé animaci pouze vyjdou z portálu, postaví se doprostřed scény a natřásají se, zatímco vyprávím pohádku... prostě to nesnáším. Ale moje dcera to vyžaduje – přítomnost loutky a prosté rozpojení hlasu a postavy (byť je humpolácké) jí stačí a právě proto, že to je nedokonalé, neklade to na ni žádné nároky a nic moc nového jí to nenabízí, může si u toho uvolněně jet svou vlastní pohodičku. Je to málo, je to dost? A je vůbec přijatelné stavět se kriticky k pokleslosti u ochotníků, když nejsledovanějšími pořady jsou nekonečné seriály, které staví na podobném principu (známá látka v nevzrušivém provedení)? Jak má vypadat most mezi mnou a dětmi užívajícími si představení? Mám začít snášet hraní domácího loutkového divadla? Otázky, samé otázky.

Jarek Jurečka

Kterak šla Karkulka do lesa a tam si povídala...

Inscenace *Červená Karkulka* hlinského souboru POKLAD je opětovným ujištěním o lety prověřené pravdě, že konverzační dramata lépe nehrát loutkami. Technicky je vedení loutek dobře zvládnuté, nevznášejí se ve vzduchu, chodí po zemi a to málo akcí, které vykonají, vykonají precizně a čitelně (což je v případě marionet na nitích třeba ocenit). Nicméně těch akcí je zoufale málo, většinu scén loutky jenom stojí a povídají. Dialogy navíc doříkávají to, co by mohlo být zahráno („teď se tady schovám a podívám se, kdo jde“), popřípadě pseudo-realisticky rozvádějí small-talk, který příběh nikam neposouvá. Když vlk po dlouhé konverzaci vybídne Karkulku ke sbírání jahod a malin, scéna přesně v okamžiku začátku jevištní akce končí. V druhé polovině se objeví momenty, kdy by loutky konečně mohly něco udělat: vlk žere babičku a posléze Karkulku, přichází hajný, který vlka rozpárá a poté opět sešije... I zde je však soubor zarytý odhodlán nedopřát divákovi ani špetku loutkové akce a vše se odehrává za pomoci hlasu, zatímco loutky se skryjí za kulisou nebo se na scéně jenom neurčitě zamrcasí. Stejně tak během hudebních vsuvek zpívající marioneta vždy akorát v ánfasu pochoduje a nevykonává žádnou další akci.

Hudební složku inscenace celkově nepovažuji za nejšťastnější. Použití reprodukované hudby mi vždy přijde trochu škoda, v tomto případě jsou ale navíc použity rejstříky jak z laciných samohrajek. Po většinu inscenace se setkáváme s jediným, nepřilíhivě komplikovaným popěvkem, který je divákům naservírován asi pětkrát, vždy jen s obměněným textem pro každou postavu. Jediný další kus, závěrečná písnička, která vybízí publikum k tleskání a zpívání, je pak po mém soudu již jednoznačně za hranici podbízivosti.

Jako poslední bod bych se rád zamyslel nad zakončením pohádky. Vlk je v závěru omilostněn, dobrá. Nic z jeho chování však nenaznačuje, že by u něj došlo k nějakému vývoji nebo změně názoru – nevěděl jsem důvod, proč by vlk po nástupu do své nové funkce hlídače neměl hned babičku znovu slupnout. Soubor sice přidává pohružku, že vlk půjde do zoo, nejsem si ale jistý, zda je vidina zoo skutečně o tolik horší, než aby vlk po zbytek života dělal babičce hlídačím psa. Za vůbec nejproblematičtější pak ale považuji dovětek, že v zoo budou vlka trápit zlobivé děti, protože tím se z publika (které by v případě potřeby bylo ochotné vlka potrestat) dělají „záporáci“, totiž zlobivé děti, které chodí do zoo trápit zvířata.

Jacques Joseph

Snad to nebude zároveň náš první a poslední ročník

Rozhovor se souborem Poklad o inscenaci *Červená Karkulka*

Jak vznikl nápad hrát *Červenou Karkulku*?

- V minulosti jsme dlouho hráli na pevné scéně, ale nepohodli jsme se. My čtyři jsme se rozhodli odpojit a založit Poklad.
- Chtěli jsme hrát jednoduchou pohádku, kterou bychom ve čtyřech zmáklí a měli z toho radost. Oproti práci v bývalém souboru, kde nás bylo asi šestnáct, si teď musíme všechno dělat sami. Proto má provedení jednodušší formu.
- A jelikož jsme odešli a nic nám nezbylo, museli jsme si opatřit vlastní loutky, které jsme si zčásti půjčili a zčásti je vyrobil kolega. Vyrobili jsme také kulisy, složili hudbu a upravili texty.
- Poklad jsme založili loni v únoru a tři měsíce poté měla *Karkulka* premiéru. Od té doby hrajeme ve školkách, ve školách a na dalších akcích.
- Letos v dubnu jsme odpremiérovali další pohádku, *Princeznu Salimánskou*. Tu budeme brzy reprízovat v Hlinsku na slavnostech. A do Vánoc snad budeme mít ještě jedno představení, *Čert a Káča*.

Repertoár se vám hezky rozšiřuje...

- Diváci zatím jsou, tak doufáme, že budou dál.
- Kouzlo je v tom, že to děláme hlavně pro sebe a pro děti. Bavíme se tím a dýcháme díky tomu. Děti jsou nejlepší publikum.
- To, že jsme se octli tady, je náhoda. Kolegyně kamarádka nám nabídla, ať si jdeme zahrát do Třebíče. Tak jsme si řekli, že to zkusíme, a nakonec jsme byli nominováni a poslali nás sem. Uvidíme, jestli to nebude náš první a poslední ročník.

Proč jste si zvolili, že budete hrát na zemi?

- Je to proto, že jsme jenom čtyři. Je to komornější, zároveň pro nás pohodlnější a máme lepší kontakt s publikem.
- Když jsme všichni na jevišti a nejsou recitátoři pod jevištěm, můžeme si navíc dovolit lehce improvizovat.

Jak se vám dnes hrálo?

- Dobře, tento sál je krásný, pro nás vyhovující. Ještě se mi líbí Malá scéna v Divadle Karla Pippicha, tam by to také mohlo hezky fungovat.
- Ještě vám řekneme, jak vzniklo jméno našeho souboru POKLAD. Je to zkratka Přátelů a Opravdoví Kamarádi Loutek A Děti.

Františka Benešová

Teze poroty:

Během diskuze o představení *Červená Karkulka* souboru Poklad jsme se shodli, že inscenace má několik zásadních nedostatků. Nejvíce nás znepokojily oplzlé repliky Kašpárka, myslivce i vlka adresované Karkulce a její mamince. To považujeme za naprosto nepřijatelné překročení hranic toho, co je v divadle pro děti možné, a ocenili bychom, kdyby soubor od takového typu „humoru“ v budoucnosti upustil.

Dále jsme nepochopili, proč soubor zvolil pro zpracování této předlohy právě marionety na nitích. Tato technologie hercům neumožňovala realizovat řadu klíčových momentů – například sežráná babička a Karkulky nebo rozpárání vlkova břicha.

Několik situací bylo navíc provedeno nefunkčně a proti smyslu původní pohádky. Vlk se po pozření babičky nepřevleče do jejího oblečení, takže není věrohodné, že by ho Karkulka mohla považovat za babičku – zvlášť když vlka před chvílí potkala v lese. Vlk si dále stěžuje na tuhost babičky a chválí šťavnatost Karkulky (poté, co je pozře), což je v rozporu s logikou příběhu, kde obě musí být spolknuty celé, aby mohly být později zachráněny. Závěrečné nepotrestání vlka také působí neuspokojivě, protože vlk neprojde žádným prozřením ani proměnou.

Měli jsme také výhrady k designu loutek. Nerozumíme tomu, proč maminka vypadá stejně stará jako Karkulka. Nápad vytvořit vlka chodícího po dvou nohách působí samoučelně. Dále jsme měli výhrady k repetitivní hudbě, falešné interakci s dětmi či svícení scény.

Kuse z diskuse

Předposlední čtvrtá diskuze o představeních hlavního programu se jako letos pokaždé uskutečnila v R-klubu, jako letos pokaždé se nesla v pozitivním a konstruktivním duchu a jako letos pokaždé byli nejprve k reakcím vyzváni lidé z publika, pak mluvila porota a nakonec dostal slovo soubor.

Jakub Hulák: Chci upozornit, že první řada nebyla míněna jako ochrana pro porotu, ale je to znamení, že vás zveme do společného kruhu. Budeme rádi, když budete vstupovat do diskuze. Vyzývám k věcným argumentům, prosím, abyste se neuchylovali k soubojům, dokonce ani k dialogům, protože nás dnes čeká pět představení.

Tajemství staré čarodějnice

Jakub Hulák: Připomnělo mi to představení Černá a bílá Fróna, které jsem od vás viděl před sedmnácti lety, mohli byste hned v úvodu vysvětlit, jak to s podobností inscenací je?

Jana Dvořáčková: Ano, vzali jsme si jako inspiraci naši vlastní inscenaci, ale není to totéž, předělali jsme motivy, úpravu, má to dokonce jinou pointu, než měla ta původní inscenace.

Jakub Hulák: A nyní prosím vás, diváky, abyste se s námi podělali... pardon podělili (potlesk v sále) o své dojmy.

DHZP: Nevím, jestli to byl záměr nebo vtip, ale zarazilo mě, že ta ošklivá nebyla skutečně ošklivá. Říkala jsem si, jestli to není vtip.

Jarka Holasová: Myslela jsem si, že když ošklivá loutka kloní tu hlavu, tak že až bude hezká, tak se jí srovná.

Jakub Hulák: Ale tam se v závěru neříkalo, že se změnila, jen že ji princ viděl krásnou.

DHZP: Potěšilo mě, že to je už druhá inscenace, která se zabývala vzhledem, ale tady to bylo jednoznačně myšlené, že krása je to, co vidíme srdcem.

DHZP: Říkala jsem si, že když na konci stačí říct „tady to není bezpečný, uteč“, proč nemohla utéct už na začátku...?

Míša Seghmanová: Na začátku nemá nikdo důvod jí říct, aby šla pryč, teprve po třetím pokusu o zabití, jí to ta sestra řekne. To s tou ošklivostí loutky mi přišlo jasné, že je to vtip, protože se tam říká „aspoň to o ní všichni říkali, že je ošklivá“ – a moc mě to bavilo.

DětskýHZP: Já pro to mám vysvětlení, protože ta ošklivější se snaží mít i tu matku i tu sestru, protože je má ráda a chce být s oběma, proto se je snaží usmířit a neposílá ji hned pryč. (v sále vzdychot, porůznu „jé“ i „ach“, nakonec potlesk)

Irena Marečková: Scénografické řešení vám dává dobrý prostor pro hraní s lout-

kama i pro vaše civilní hraní kolem. Vy, paní Dvořáčková z toho vycházíte – jako obvykle – jako hvězda.

Johana Bártová: Bylo to pro mě čitelné, přišlo mi moc fajn, jak jste měli po stranách boční scény. Vytkla bych interakci s dětmi – ten most z ručiček – dá se to udělat různými způsoby, poslat loutku do hlediště apod. Ale u vás se stalo, že druhá půlka dětí nedostala loutku do ruky a zůstávala tam s nastavenými ručičkami.

Jana Dvořáčková: Přesně tohle jsme si dneska uvědomili a celý den o tom mluvím. Bereme to na vědomí a budeme s tím něco dělat.

Johana Bártová: To je super, mě to úplně za ně zabořilo, jak tam zůstaly stát.

Míša Homolová: Líbí se mi, jak se to na začátku tváří, že to je taková jako standardní spotřební pohádka „má to hlavu a patu a nějak to zahrajem“. A do toho tam jdou vaše spodní proudy a já najednou zjistím, že se skvěle bavím. Je tam suchý, krásný humor a není to jenom pro děti, ale pro všechny. Strašně mi to vyhovuje a mám to strašně ráda.

Jakub Šulík: Mám to taky rád. Cynickou pohádku jsem si užil.

Jakub Maksymov: Viděl jsem vás po mnoha letech a potěšilo mě, že to je sice pořád stejný, ale pořád stejně dobrý. Asi nebudu první, kdo to říká, ale líbí se mi tam ty punkové podtóny – něco je moc složitý, tak to zjednodušíte do znaku. Krásně to gradujete a s vypravěčstvím pracujete dynamicky. A pomáhá vám dělat velmi funkční zkratky.

Jana Dvořáčková: Chceme moc poděkovat, moc hezky se nám hrálo. Při druhém představení jsme se málem nedostali do sálu, protože pan technik nedorazil. Prostě odešel na oběd. To nám tedy přišlo příšerné.

Červená Karkulka

DHZP: Říkala jsem si, že na to přistoupím, ale jakmile přišli tři chlapi a začali zpívat „že jsou Karkulka,“ tak jsem se odpojila a už jsem se z toho nevzpamatovala. Chvilka mi to přišlo perverzní, když vlk láká děti do postýlky, říkála jsem: si tyvole to už je moc! A takový pocit jsem měla celou dobu.

Jarka Holasová: Já jsem celou dobu přemýšlela, pro koho se to hraje, kdo je cílovka. A abych to tam nějak ukoukala do konce, představovala jsem si, že bych si to objednala pro mužskou společnost po dvanácté hodině. Přišlo mi to proti feminismu, proti ženství, proti pohádce a pro děti mi to přišlo úplně nevhodné. Neberte to osobně, promiňte, ale prostě to tak na mě působilo.

Jakub Maksymov: Navážu na diváky. S oběma tezemi souhlasím – vím, že cílovka jsou děti, protože jste se pojmenovali POKLAD, tedy Přátelé a Opravdoví Kamarádi Loutek A Děti, ale když už padne to rozhodnutí tvořit pro děti, přijímáte s tím i nějakou odpovědnost. A oplzlé fóry typu „co všechno má karkulka na sobě,“ nebo „jak myslivec chodí za maminkou“ do dětského divadla nepatří. A vlastně bych vás chtěl požádat, abyste se toho pro příště vyvarovali, když na to koukám, není mi z toho dobře. Ale protože jste přišli na diskuzi, zkusím to na chvilku vyignorovat a říct i něco jiného. Z inscenace jsem nedostal odpověď, proč jste se rozhodli hrát Červenou Karkulku – ať už jde o to obsazení, že tam máte kupu ženských postav a jste sami chlapi, nebo o volbu loutek, protože vy tu loutku nevyužíváte k tomu, co ten příběh potřebuje, jsou tam kixy – například když vlk vypráví o tom, jak rozkousal babičku s Karkulkou, nedává to smysl, protože je přece musí spolknout. A ten závěr – vlk si neprojde žádnou proměnou, nevím, proč by se měl napravit a já mu nevěřím. Takže za mě ne.

Míša Homolová: Mně nevadí, když se tři chlapi rozhodnou hrát ženské postavy, já s tím problém nemám. Osobně si myslím, že loutky na nitích vám moc možností nedávají, ale to je vaše volba. Přemýšlela jsem, jestli je nutné chodit dopředu s loutkou a komunikovat s dětmi, jestli prostě fakt nemůže začít pohádka tím, že začne pohádka. Vy jste se rozhodli, že chcete dialog s dětmi, ale pak se vám stalo, že jste položili dětem otázku, nečekali jste na odpověď a hráli jste dál, i když

vám děti odpovídaly. Tak ta interakce byla nedokončená, nedotažená.

Irena Marečková: Překvapilo mě, že loutky vypadaly jako ze sedmdesátých let. Maminka, která vypadá mladě, málem jako Karkulka, a ještě má mužský hlas, to je divné. A pak to pokračovalo – vlk chodí po zadních! Tak jsem čekala, že to bude nějaký úchyl, který si sundá vlčí hlavu a bude to člověk...

DětskýHZP: Chybělo mi tam nějaké překvapení, třeba kdyby Karkulka zjistila, že babička je na dovče a je tam dědeček. Všichni jsme to znali, ale kdybyste to změnili, bylo by to lepší.

Soubor: Zvolili jsme si marionety, protože jsme kdysi působili na klasický kukátkově loutkový scéně, tyhle loutky se nám líbí, jsou takové lidské, milé. Děti se toho nebojí. Jsme zvyklí hrát s loutkami na nitích a nechtěli jsme to měnit. Měli jsme to samý dilema, jak vyřešit, že ženské postavy mluví chlapské hlasy. Jestli to na někoho působilo proti feminizmu, tak to se omlouvám, my si žen velice vážíme, vůbec jsme to tak nemysleli. Nemáme v souboru tolik žen, které by to mohly dělat, tak jsme si řekli, že u Cimrmanů to přece tak taky funguje, tak co. Ty narážky pro dospěláky jsme asi dneska přehnali. Původně jsme to hráli bez nich, ale pak jsme zjistili, že tam jsou dospěláci, kteří na to reagují, tak jsme je tam přidali. Doufám, že děcka to nevnímají.

Ztracený svět

DětskýHZP: Líbilo se mi to, za mě je to nejlepší představení na Chrudimi.

Jakub Hulák: A dokázal bys říci i důvod?

DětskýHZP: Líbil se mi ten nápad, meotarové loutky, i ta pointa s těmi filmy.

JinýDětskýHZP: Líbilo se mi, že tam bylo hodně detailů, upřímně víc, než jsem čekal. Třeba v tom stanu.

DHZP: Pan Hájek při naší repríze zapomněl zahrát jednu scénu a tak nám to pak zahrál jako přídavek. Velmi jsem ocenila přidání té klíčové scény a způsob, jakým to proběhlo.

Jarka Holasová: Tomáš opustil mantinely svého bezpečného prostoru kolem meotaru a rozmáchnul se.

DHZP: Potěšila mě práce s detailem, člověk už si říká, že to nemůže být víc a pak je to víc.

DHZP: Taky se mi to líbilo, ty detaily, a navíc se to v nich neutopilo, ale běželo to dál dál dál dál.

DHZP: Možná bych někde klidně snesla urychlení, občas se dlouho čekalo na ten detail.

Jarka Holasová: U takhle složité věci, kde je toho tolik navymyšleno, se to musí lišit představení od představení, jak co vyjde, jak se co stihne. To ostatně může Tomáš třeba říct, že je to prostě tak.

Jakub Hulák: Tak jsem rád, že se ho nemusím ptát.

Jakub Šulík: Viděli jsme, že to vychází z Doylea, a nás zajímalo, jak moc je to odlišné od originálního díla. Došli jsme k tomu, že to je velmi funkčně zkrácená záležitost. A v originále tedy ty dinosaury viděli, ale přinesli jen rozmazanou fotografii – to rozbité vejce je pro loutkové divadlo tisíckrát lepší. Moc jsem si to užil.

Johana Bártová: Navážu otázkou: plánujete někdy přizvat někoho do týmu? Protože vaše díla se postupně rozrůstají a scénografie už je 3D a bobtná to. A chci pochválit ten minimeotar, ten slide, to mě tak nadchlo! Hrozně se mi líbilo, že už jste tak daleko, že si vyrobíte mraky mávajících ručiček, ale nejdřív použijete jenom tři, takže jsem pak na konci překvapena.

Jakub Maksymov: Líbilo se mi to, spoustu fórů jsem ocenil. A abych řekl něco, co nepadlo, tak ty stíny ve vaně jsou super. Mám otázku, jak se dostali z toho ostrova, protože to nebylo jasné, jak to vyřešili bez toho stromu. Jediné zklamání, které jsem měl, bylo, že na ostrově s dinosaury se toho stalo málo – chtěl bych trochu víc dobrodružství... nevím jak, ale nějak.

Irena Marečková: I když se vám rozrostla scénografie do 3D, zůstáváte věrný plošným panáčkům a to mi přijde tak půvabné! Když oni mávají svými ručičkami. Dokonale rehabilitujete plošnou loutku pro delší formát. A jste vynikající herec.

Miša Homolová: Hrozně si užívám vaše loutkové vychytávky, ale vy jste také vynikající vypravěč, máte schopnost vyvolat v nás touhu poslechnout si, co říkáte. Strašně mě baví, že něco vyprávíte a do toho lovíte něco pod stolem a já už se těším: „co nám chystá, co nám chystá.“

DHZP: Baví mě na Bažantově družině, že postavy v jejich inscenacích se vrhají do akcí s ohromným přesvědčením, aby pak zjistily, že skutečnost neodpovídá jejich původním představám.

DětskýHZP: Moc se mi to líbilo a nechápal jsem, jak to stíhá.

Tomáš Hájek: Představení se od sebe liší – první byl tedy průšvih, ale ta další už plus minus odpovídala tomu, co jsem si

plánoval. O dalším členovi naší družiny uvažujeme a máme už první krůčky za sebou. A k tomu Doyleovi: ta předloha počítá s tím, že dinosauri na skalisku jsou a sedmdesát procent románu se odehrává na skalisku. Což mě ale nezajímá, protože já si zase myslím, že moji profesori Jurský svět neobjevili.

Placatý králík

Dětský/dospívajícíHZP: Přišlo mi zvláštní, že tohle téma hrály malé děti, přemýšlela jsem o tom, jak to živily, jestli jim nepřišlo divné něco takového hrát? Dvě zvířata našla další zvíře mrtvé a přítloukla ho na značku? Jinak se mi líbilo to, jak zapojili lavičku, autička, že tam byly běžné hračky a ne nějaké vyrobené loutky.

JinýDětskýHZP: Pes a krysa říkali, jestli to nebude vypadat divně, když budou táhnout mrtvého králíka po ulici a pak ho normálně přítloukli na značku.

Jakub Hulák: Pochopili jste proč to udělali?

Dětský HZP: Myslím, že protože si mysleli, že ta mrtvola bude takhle šťastnější.

DHZP: Nevadilo mi ukřižování, protože jsem pochopila, že mu chtějí udělat radost. Ale nepochopila jsem reakci toho chlapečka, když najde mrtvého králíčka: nějak tam nenastal zlom, kdy si uvědomil, že o něj přišel.

DHZP: Byla jsem na tom se svými dětmi a Ondra mi říkal, že ho měli pohřbit, byl z toho špatnej. Když nějaký chlapec hledá králíčka, někdo jiný ho přejede a ještě někdo jiný ho někam přibije, tak to nedává smysl.

Jarka Holasová: Bavila mě příprava scény, pojmenovala jsem si to jako pokus o grotesku, děti byly uvěřitelné, bylo to čisté, ale pak se mi to zlomilo s tím příběhem.

Johana Bártová: Dopídili jsme se k tomu, že Bárður Oskarsson, který napsal/nakreslil předlohu, je z Faerských ostrovů, což vysvětluje hodně. Protože vnímání humoru v takové severské krajině je dost často odlišné. Pro autora je to pravděpodobně velký vtíp. Na mě to nepůsobilo tragicky, ale měli jsme pocit, že některé situace nejsou čitelné nebo dokončené. Třeba i ze strany animace: někdy na sebe herečky nebyly napojené a předbíhaly

se. Občas bylo nutné si domýšlet situace až potom, co skončily. Ten začátek je moc pěkný, tahle nadstavba a zároveň konstituování rámce a prostředí města fungovalo.

Jakub Maksymov: Ten, kdo si musel domýšlet situace až po jejich konci, to jsem byl já. Dramaturgickému výběru rozumím, rozumím tomu, že děti může bavit takováhle blbůstka, nonsensový příběh. Měl jsem dojem, že si to děvka musela užít, že to byla zábavná práce. Další věc, kterou jsem ocenil, byla scéna s auty. Když nemluvili a jen jezdili s auty, měli perfektní jevištní přítomnost, byli koncentrovaní a šel jsem s nimi. A pak když začaly situace, které ani moc situacemi nejsou, v tu chvíli herci neměli tak velký nadhled, aby ke mně ten humor mohli dojít v čase, kdy se měl dít. Teprve později jsem si překládal „aha, takhle jste to mysleli, to je zábavný“. Myslím, že to byl náročný úkol, ale nevím, jestli tam byla nějaká režijní cesta, která by to usnadnila. Občas někdo někde zůstal zapomenutý, někdo zůstal stát a nevěděl, co se sebou, což pak také nepomáhalo.

Jakub Šulík: Chtěl bych vás podpořit v tom, že se mi to líbilo, ale potřebuje to dočistit, ta předloha asi vyžaduje velmi přesné zpracování, když je to takhle zvláštní, abych si to mohl užít. Clapton mi přišel fajn, ale pak jsme řešili, že ty texty taky něco znamenají a může to být i matoucí.

Irena Marečková: Na scéně se mi líbila jednoduchost. Nevím jen, co měl na začátku znamenat ten prolétající pták.

Míša Homolová: Osobně mě překvapilo, že jste si mysleli, že králík je mrtvý, protože já jsem si to nemyslela, vnímala jsem to jako bláznivinu, v níž by ho klidně mohli nafouknout. Jako Roald Dahl. Prostě se jenom dostal do stavu placatosti a teď je bezmocný. Takže oni ho potřebují dostat ze stavu placatosti a tak ho přivážou na draka, protože drak lítá, že jo. Humor jsem tam cítila celou dobu přítomně, ale byl tak nějak pod igelitem. Nevím, jestli je to humor těch děcek, nebo humor vedoucích.

Josef Pekárek: Většinu těch fórků jsme vymysleli společně. Je to první věc, kterou jsme udělali, hráli jsme to teď po čtrnácté a ta energie postupně klesá.

Haló, Jácíčku!

Jakub Hulák: Bohužel tady není přítomný soubor, snad se nestal žádný omyl, ale bohužel to nemůžeme odložit na zítra. Nejde nám tu jen o zpětnou vazbu pro soubor, jde o naše vzájemné obohacování se, což můžeme učinit i bez nich.

Jiný Dětský HZP: Líbil se mi ten slon, jak byl udělaný ze stromu.

Jarka Holasová: Já jsem se nestihla Lucie zeptat, co bylo úkolem, jestli to, aby se naučili pracovat s maňáskem, nebo zpracovat předlohu. Jsem vždycky ráda, když vidím děti s loutkou, ale měla jsem pocit, že se tyhle loutky přičí té předloze. Nevím, jestli mi to sděluje poetiku autorky.

DHZP: Chtěl jsem ocenit souhru hereček, loutkovou, mluvní, bylo to perfektní, chytalo mě to. Jenom mě mrzelo, když na konci při děkovačce nekoukaly na nás, ale na loutky, jako by se upozadovaly, ale já jsem chtěl poděkovat hercům, ne loutkám!

Luděk Richter: Daisy Mrázková je filozofie pro děti a jsou to vlastně dialogy. Nevím, jestli to je pro loutky, jestli to je pro maňásky. Myslím, že byt' je to slovy Mrázkové, nesděluje to její poetiku.

Jiný Dětský HZP: Líbilo se mi to použití neonových barev, že to bylo vidět i ve tmě.

Dětský HZP: Líbily se mi ty barvy ve tmě, zdůrazňovalo to, že jde o vyprávění, že je to snová krajina.

Míša Homolová: Patřím k milovníkům Daisy Mrázkové, i když Jácíček je můj nejmíň oblíbený. Měla jsem pocit, že to byla krátká etuda, která vycházela z textu, a to, jakým způsobem byl interpretován, pro mě poetiku Daisy Mrázkové naprosto splňovalo. Na začátku byla nepochopitelná věta o růžovém nápadu, to je pro ni také typické, pak nevíme, pak je tam hra, pak je tam etuda se stromem a vyprávěním příběhu a pak najednou si králíček vzpomněl. Takže oblok tam je. Kromě té scény s honičkou jsem měla pocit, že tam ty loutky jen stojí a mluví, přišla pro mě otázka, jestli ti maňásci jsou vhodné k takto poetické předloze, jestli se to netluče. Protože mluvící maňásek je nuda. A ještě to byli maňásci hlavokrčí, měli málo možností. A pak se tam zpoza maňásků vynořily děti a najednou to obživlo, to bylo skvělé. Mnohem lépe by mi fungovalo, kdybych je mohla vidět celou dobu. Souhlasím s kolegou, že vyprávěný příběh je snová krajina, že je to vyprávěné jiným typem loutek. Můj problém pak je, že tyto luminiscenční loutky mi nedělají radost a dobře. Takže souhlasím s myšlenkou, ale estetiku vnímám jinak.

Irena Marečková: Mluvíme o maňáskovi jako o akční loutce, ale jako výtvarník vím, že dříve se dělali různí maňásci, nejen ti rakvičkárnoví. Tohle byly chňapky, měkčejší. A souhlasím s tím, že je důležité tu snovou, vyprávěcí část udělat jinak.

Jaroslav Jurečka

Hurvínek na útěku

Drahe čtenářstvo,

po pondělním dění, týkajícím se pohřešovaného Hurvínka a bílé loutky v černém obleku, jsme zaznamenali, že se k této skupině přidal i oblíbený hrdina z televizního pořadu Kouzelná školka, maňásek František.

Včera ráno nás v souvislosti s celostátním pátráním po Hurvínkovi kontaktovala Česká televize, že František bez jakýchkoliv veřejných oznámení opustil Fanfárii. Přibližně hodinu poté, co si pracovníci veřejnoprávní instituce všimli jeho zmizení, byl na jednom ze stromů ve studiu objeven stručný vzkaz, v němž bylo uvedeno, že František se stále zotavuje z odchodu svého blízkého kamaráda Michala a podporuje myšlenku, za kterou se jeho vzdálený kolega Hurvínek rozhodl bojovat. Obáváme se, že lze očekávat přísun podobných případů, tudíž je naší povinností se něčemu takovému vyvarovat.

Po zjištění, že za útekem Hurvínka a dalších loutkových postav může stát něco více, jsme se rozhodli obrátit na některé z našich interních kontaktů z říše loutek. Nebudeme nikoho přímo jmenovat, nicméně se jedná o obrovský průlom v našem pátrání. Pokud je naše intuice správná, uděláme vše, co bude v našich silách, abychom uklidnili situaci, pohřešované bezpečně navrátili domů a domluvili se na podmínkách, se kterými budou spokojeny všechny strany.

Hurvínku, pokud čteš tyto řádky, prosíme tě, abys zítra okolo čtvrté hodiny odpolední dorazil na místo, kde tohle všechno začalo. Naprosto rozumíme, s čím se teď potýkáš nejen ty, ale i řada tvých přátel z oboru. Nechceme dovolit, aby takové protiprávní záležitosti byly tolerovány. Můžeš nám věřit.

Děkujeme, že do nás vkládáte naději.

Všechno dobře dopadne.

Nezklameme vás!

Komisař Vrťapka mladší

ÓDA NA VČEREJŠÍ DEN

Haló, Jácíčku!
Haló, Červený balónku!
Tady jsem!
Můžeme se spolu zhoupnout.
Sejít se na náměstí, uprostřed jeviště,
odložit batoh k stejně velké lampě...
Když jsi hodně veselej, tak zamrkáš s Viťou
Marčíkem.
A nakonec si dáš Návštěvu u malé smrti
a jdeš spát.

Jasanka Ká

DOŠLO DO REDAKCE

Tohle bych chtěla věnovat své mamince:

Mockrát ti děkuji za vše, co pro nás děláš, jsi úžasná a jdeš nám příkladem. Kdykoliv mám nějaký problém, společně to vyřešíme a život jde zase dál. Bezvadně se o nás staráš a spoustu nám toho dopřáváš. I když se na sebe někdy mračíme a jsme rozhádané, vždy najdeme cestu, jak se udobřit. Je super, jak jsi nadšená pro věci, které tě baví, a děláš je s láskou a úsměvem. Mám tě moc ráda a jsem ti za vše vděčná. Děkuji ti.

Vzpomínka a výročí

Ve festivalovém mumraji je málokdy čas se zastavit a vzpomenout, ale udělat by se to mělo, a to nejenom proto, že se to sluší. Letos v dubnu přišla smutná zpráva z Hradce Králové: ve dvaasedmdesáti letech odešla **Alena Exnarová**, teatroložka, metodička, organizátorka amatérského divadelního dění a mezi lety 1992 a 2011 ředitelka chrudimského Muzea loutkářských kultur. Alena byla bystrá a vtípná pozorovatelka, chytrá ženská a moc fajn člověk. S Loutkářskou Chrudimí bývala velice spjatá.

Druhé zastavení je veselejší. 15. února uběhlo sto dvacet let od narození člověka, který se o české loutkářství, Muzeum loutkářských kultur i Loutkářskou Chrudim zasloužil opravdu mimořádně: **Jana Malíka**.

Vzdejme jim oběma vděčně poctu.

Michal Zahálka

koncert
20.00

Mňága a Žďorp

Letní kino
Lázeňská ul.

výtvarné dílny

10.00 – 18.00

Dřevěná dílna Bány Hubené

Bára Hubená / za Divadlem Karla Pippicha

10.00 – 12.00

Ruka plná loutek

Jiřina Polanská a Alena Štěpánová / Slavoj Divadla Karla Pippicha

14.00 – 17.00

Nejhezčí loutka je ta, kterou si každý vyrobí sám

Petr Borovský / Slavoj Divadla Karla Pippicha

9.00	O čem král doma nevěděl	Spolkový dům / Dr. Tyrš, Sokol Čáslav / 35 minut / od 5 let
10.00, 14.00 (B)	Socha jako Brno Strávíš to, Otýlie	Malá scéna Divadla Karla Pippicha 1. Nosnost – divadlo v pohybu, Brno / 25 minut / od 15 let 2. Loutková scéna Radost Strakonice / 20 minut / od 15 let
10.00, 13.00 (děti ze seminářů)	Paleček	Šapitó za Divadlem Karla Pippicha / Buchty a loutky, Praha / 45 minut / od 3 let
11.00, 14.00 (A)	O smutném tygrovi Vačice, která se nesmála	Scéna MED 1. SPRD PAPRD Kašpárkova zhouba, Praha / 20 minut / od 5 let 2. DS GONG, Bratislava / 16 minut / od 8 let
13.00 (A, B bez dětí), 15.00 (C bez dětí)	Bürgermeister náš	Spolkový dům / Úplněnáhé divadlo, Veselí nad Moravou / 40 minut / od 15 let
13.00, 15.00	Návštěva u malé smrti	Vinárna Muzeum / ANSUV, Choceň / 35 minut / od 10 let
od 14.00 do 16.00	Loutkomat aneb divadelní pohotovost	Za Divadlem Karla Pippicha / Brastr's kolektiv divadlo, Praha / 10 minut / od 10 let
15.00	Pohádka z budíku	Šapitó za Divadlem Karla Pippicha / Teátr Pavla Šmída, Hosín / 40 minut / od 5 let
16.00 (A, B, C)	Veřejná diskuse	R-klub / 120 minut / od 10 let / Diskutovat se tentokrát bude o inscenacích O čem král doma nevěděl, Socha jako Brno, Strávíš to, Otýlie, O smutném tygrovi, Bürgermeister náš.
18.30	Reunion	Jeviště Divadla Karla Pippicha / Divadlo Mehedaha, Praha / 50 minut / od 12 let
18.30	O nejlepším lukostřelci	Spolkový dům / Martin Hak / 60 minut / od 10 let
19.00	Kterak Honza k princezně přišel	Šapitó za Divadlem Karla Pippicha / Vozichet – Ruda Hancvencl, Jablonec nad Nisou / 11 minut / od 7 let
19.00	Školní výlet	Balustráda – Resselovo náměstí / Václav Bartoš, Hradec Králové / 20 minut
19.00, 21.30	Kosmokopce	Vinárna Muzeum / Fras, Praha / 40 minut / od 8 let
20.00	Romeo & Fólie	Malá scéna Divadla Karla Pippicha / Brastr's kolektiv divadlo, Praha / 50 minut / od 12 let
20.00	Jánošík (ztráty a nálezy)	Scéna MED / Divadlo Concordia, Banská Štiavnica, Slovensko / 90 minut / od 10 let
21.00, 22.00 a 23.00	Archa světla	Maringotka u Divadla Karla Pippicha / Divadlo Víti Marčíka / 40 minut / od 10 let